

De NVSO Rommelpot

Juli 2018, nr 2
140 leden

'De Rommelpot is een oud Nederlands muziekinstrument gemaakt van een aardewerk pot bespannen met e en varkensblaas waarin een stok gestoken wordt.'

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR STRAATSBURG EN OMSTREKEN

ASSOCIATION NÉERLANDAISE DE STRASBOURG ET SES ENVIRONS

Alle Rommelpotnummers vanaf 2012 kunt U vinden op onze website, zie: <http://www.nvso.fr/>
Zie ook de interessante website van de FANF, de overkoepeling van de Nederlandse Verenigingen in Frankrijk: <http://www.fanf.fr/>

In dit nummer:

p. 1-2 **Komende activiteiten**

- Stadrondeleiding; Huiskamerfilmavond
- 21/10 Indonesische avond
- Algemene ledenvergadering
- 25/11 Sjoelkampioenschap
- 09/12 Sinterklaas
- Diner in het donker

p. 2-5 **Eerdere activiteiten**

- 15/03 Filmavond
- 29/04 Koningsdag
- 08/05 Fietsklassieker
- 29/06 Zomer cocktail
- Maandelijks borrels

p. 6 **Personalia**

p. 6-7 **Culturele tips**

p. 8 **Gedichten**

p. 9-20 **Autobiografieën van Nederlandse politici**

p. 20-25 **Herdenken in 2018**

p.25 **Colofon en FANF website**

Komende activiteiten

September - Stadsrondeleiding met Henk Golz door Mutzig/Molsheim.

We hebben eerder een intrigerende rondleiding ondergronds gehad in Fort Mutzig (met een onvoorstelbare boven- en vooral ondergrondse oppervlakte van 500 voetbalvelden) met Henk als voortreffelijke gids (zie Rommelpot nr 2, 2016). Nu blijven we bovengronds in Mutzig en het nabijgelegen Molsheim. De datum wordt binnenkort vastgezet. U hoort het tijdig met ook andere voor het bezoek relevante informatie.

September/Oktober - Huiskamerfilmavond (tijd, plaats en de keus van de film komen er nog apart aan)

Altijd genoeglijk, niet alleen om de film te zien maar ook om erover en rondom te praten. Met een mooi glas natuurlijk, voor de geestelijke gezondheid.

Zondag 21 oktober, Indonesische avond

Op waarschijnlijk zondag 21 oktober organiseert de (ongeveer 50 leden tellende) vereniging van Indonesische studenten in Straatsburg een avond met Indonesische dansen en bijpassende culinaria.

Het belooft een uniek gebeuren te worden. Anseleden krijgen de gelegenheid zich hiervoor aan te melden. Ook hierover wordt U tijdig nader geïnformeerd.

November - Algemene ledenvergadering

De Algemene ledenvergadering komt er weer aan, waarschijnlijk ook in november. U krijgt separaat bericht.

25 november - Sjoelkampioenschap

Het al weer vierde Sjoelkampioenschap op zondag 25 november: Op die zondag is het weer zover... dan verdedigen Wiebe en dochter Monique Koopmans hun titel temidden van een schare al dan niet getrainde dan wel doorgewinterde maar in elk geval enthousiaste

sjoelers. Joke van der Kwast en haar kundige team zullen ons weer met raad, daad en een scherp oog terzijde staan. Op voorhand dank Joke voor jullie gastvrijheid. Voor Wiebe wordt dat de 4e keer. Er is een nieuwe beker nu de eerdere permanent in zijn prijzenkast mag prijken na zijn drievoudige overwinning. De locatie van het speelveld en verdere specificaties worden later, maar tijdig bekend gemaakt.

Zondag 9 december, vanaf 3 uur, 1 rue de la Patrie, Schiltigheim – Sinterklaas

De tijdloze en blijvend ongekeerde populariteit van Sint en zijn Pieten leidt tot een jaarlijks steeds dichter bezette agenda voor de Goedheiligman en zijn staf. Het betekent voor dit jaar dat Sint met zijn gevolg zijn entree maakt op zondag 9 december in de ook voor hem vertrouwde lokaliteit van het Maison des Sociétés in Schiltigheim, 1 rue de la Patrie. U kunt weer rekenen op een fraaie en goed verzorgde ambiance met weer een mooi 'side-event' voor jong en oud. U hoort er tijdig meer over.

December 2018/ Januari 2019 - Diner in het donker

En, er komt ook een diner in het donker om ons beter te kunnen verplaatsen in de wereld van blinden en slechtzienden. Uw redacteur heeft dat eerder eens meegemaakt... een ingrijpende ervaring waarbij mij ook is bijgebleven dat het moeilijk is vast te stellen wat je drinkt of eet zonder het te zien. Het wordt eind van dit jaar of begin 2019.

Eerdere activiteiten / evenementen

Donderdag 15 maart - Filmavond met 'East is east' uit 2004 bij Wilma

Op donderdag 15 maart mocht een klein gezelschap geïnteresseerden te gast zijn bij Wilma van het Riet.

Zij bood ons in haar gezellige flat, hartje Straatsburg, met kunst (waaronder haar eigen litho's) en parafernalia uit alle windstreken niet alleen een goede ontvangst maar ook een passende film uit 1999 met nog steeds actueel thema's: immigratie, gemengde huwelijken en de eerste en tweede generatieconflicten: East is East, Fish and Chips van regisseur Damien O'Donnell. Een dramatische comédie.

Een korte schets: in de 70 er jaren tracht een met een Britse gehuwde Pakistaanse vader zijn strikte autoriteit te handhaven tegenover zijn verengelsende kinderen.

Het leidt tot potsierlijke en tegelijk dramatische situaties waarin de vader zijn zoons wil uithuwelijken aan niet aantrekkelijke Pakistaansen met handhaving van alle Pakistaanse ritueel in een Londense volkswijk, toen nog niet door Pakistaanse immigranten gedomineerd. Het leidt tot een slot waarin er meer verliezers dan winnaars zijn als je het plot al in competitieve termen zou moeten beschrijven.

Donderdag 5 april, hip hop avond in de Aubette

Op deze donderdag zorgde de Association van Doesburg voor de 3e keer in drie jaar weer voor een prettige metamorfose van de Aubette 1928 door de zalen weer in staat te stellen voor hun oorspronkelijke functie... feesten en dansen! En dat gebeurde dan ook!

Ver achter ons ligt het dansverbod dat de stadsbestuurders in 1548 hadden afgekondigd voor de stad. Lees over dat laatste meer verder op in dit nummer onder 'Herdenken'.

De zalen vulden zich met enthousiast wervelende dansers op de prettig bijpassende muziek van het ensemble van Lindy Spot. En de enkelen die het hielden bij beschouwen met een drankje

konden zich bij het aanzien daarvan ook prima vermaken. Anke Vrijs en haar staf met daarin onze verenigingsleden Claudia Huisman, Joke Langerijs en Marc Wiers hadden alles weer voortreffelijk georganiseerd. Er werd ook voorgegaan in de beginselen van de swingende hip hop dans, de 'Lindy Hop'. Daar komt nogal wat timing en ritmegevoel bij kijken maar het was in elk geval voor deelnemers en toeschouwers een aangename ervaring.

Een mooi artistiek intermezzo was een performance van Anke's studenten van de Insa (Institut Nationale des Arts Appliquées) met Kunstacademie-studenten van de Sorbonne, geïnspireerd door poëzie van Jean Hans Arp, één van de drie creatoren van de Aubette!

En door toedoen van Marc Wiers en zijn echtgenoot Roberto Dagnino, directeur van het Département Néerlandais aan de Universiteit waren er inzichtelijke borden met treffende informatie over de Aubette en de twintiger jaren te zien en te lezen. Een sfeervolle, sportieve en informatieve avond.

Zondag 29 april – Koningsdag

Als steeds werd ook nu de verjaardag van onze Vorst weer een goede gelegenheid elkaar weer eens te ontmoeten en het Wilhelmus te oefenen, althans de eerste coupletten. Dit laatste na een opwekkende oranje getinte toespraak van Hans de Jonge.

De bijeenkomst viel dit keer midden in de paasvakantie waardoor enkele gezinnen met kinderen in de vakantiegevoelige leeftijd elders waren, zoals ook onze voorzitter Frank. Maar niettemin is er toch weer in de tuin gespeeld, een prachtige tuin die het waard is om ook eens zonder koppeling aan een festiviteit te bezoeken buiten. We mochten weer spreken van een geslaagde bijeenkomst.

En, een aantal waren gekleed in oranjestemming

Dinsdag 8 mei – Fietsklassieker Straatsburg-Ulm-Straatsburg.

Grappig hoe deze Verenigings-fietsklassieker dit jaar uitgroeide tot meer dan alleen maar een fietstocht van een 50 km heen en weer en zich verruimde tot een bredere borrel en reünie. En dat bij het mooiste weer van de wereld. Om 10 uur kwamen rond 35 fietsers bijeen aan de voet van de entree van het Palais de l'Europe van de Raad van Europa. Altijd wat wonderlijk deze dag... de capitulatie van Nazi-Duitsland in 1945: een saaie stille feestdag in Frankrijk en business as usual over de grens waar de Nazi nederlaag zich niet vertolkt ziet in de 'Bevrijdingsstraat' of zoiets maar eerder als 'Grundgesetzfreundestrasse'.

We zagen naast fietsenthousiasten uit eigen gelederen ook een aantal deelnemers uit de 'buitencategorie'. Zoals Jean-Marc Gloppe, vaste compaan op de geregelde fietstochten door het jaar heen van een groepje goede vrienden. Jean-Marc had voor deze gelegenheid een aantal van zijn mede-cursisten Duitse conversatie meegenomen. We zagen ook een paar van de Franse kennissen van Hans de Jonge, met wie hij elk jaar een fietstocht door Nederland en België onderneemt. En uw scribent liet zich vergezellen van zijn alweer 23 jarige kleinzoon.

Bij de lunch in de prachtige Badische Biergarten van Brauhöfers Bierstubl in Ulm schoven ook een paar met de auto gekomen goede getrouwen aan... we zagen Henk Golz. Elena Malagoni had ons aller Mieke Clavaux meegenomen om haar deelgenoot te maken van dit tuinspektakel en we mochten ook leden uit Nederland treffen, Willy Thomassen de oud rechter in het Straatsburgse Hof met haar man Jaap Westbroek die een weekje Straatsburg /Elzas deden. En Anke Hofmann had Offenburg even voor Ulm geruild. U begrijpt, het duurde even voordat we in de namiddag weer op gang waren.

En zoals we op de heenweg over een ruim traject een rustige verkeersvrije bosroute gekozen hadden, deden we dat nu weer. Alleen, de tempi van de deelnemers liepen nu wat meer uiteen dan in de ochtend wat bij tourleider Hans de Jonge enig fronsen te zien gaf. Maar alles kwam goed en een groot deel van de deelnemers groepte aan het eind nog samen voor een paar verkoelende biertjes aan de

Rijnsoever met zicht op Straatsburg. Een mooie dag maar en fietsen bleek weer een verrijkend genoegen!!!

Vrijdag 29 juni – Zomercocktail bij Patricia Weiss en Yves Wansi in Schiltigheim

Traditiegetrouw verwelkomde een aantal van onze verenigingsleden de zomer bij de jaarlijkse cocktail, dit keer bij Patricia en Yves in Schiltigheim. Het werd even gebruikelijk weer een mooie avond die pas ver na zonsondergang eindigde. Een gezelschap van een 25 leden en 'vrienden van' maakten weer ruim van de gelegenheid gebruik bij te praten en elkaars horizon te verbreden. Het ging over alles behalve de Nederlandse Vereniging en zo hoort het ook... onzichtbaar bindweefsel.

Hans (de Jonge) bedankte namens allen voor de spontane en zo goed verzorgde gastvrijheid en Patricia, Française van geboorte, verraste door de

Nederlanders te bedanken voor de gastvrijheid in ons midden en voor de kans daardoor Nederland (en Nederlands!) goed te leren (kennen).

Echtgenoot Yves zagen we helaas alleen aan het begin en het eind van de avond vanwege zijn werkzaamheden als president van 'Vue d'Ensemble', een vereniging ten behoeve van blinden, slechtzienden en... zienden. In de volgende Rommelpot leest U een interview met Patricia en Yves.

Patricia, Yves... veel dank voor jullie zomerse geste.

De maandelijkse borrels

Met de regelmaat van de klok rijgen zich de maandelijkse borrels aaneen als een rode draad voor landgenoten. We treffen er een vaste kern met een wisselend ruimere samenstelling van vooral maar niet uitsluitend Nederlandse oorsprong. Als steeds binnen of op het terras van het enkele jaren geleden in de stijl van rond 1900 heringerichte restaurant/brasserie Brant, in het hart van het werelderfgoed, de Neustadt.

Met mate maar gestaag wordt het rond de alcoholische nulgrens liggende advies van de Nederlandse Gezondheidsraad terzijde gehouden, ook al omdat het strikt volgen daarvan ernstige schade aan de geestelijke gezondheid tot gevolg kan hebben.

Personalia

- De leeftijdsopbouw van onze Vereniging blijft gevarieerd... we tellen ook een drietal verkenner in de categorie 'hoe het bevalt in de negentiger jaren'. We ontvangen goede berichten: Jan van der Kwast, 94, één van de vroegere bestuurlijke animateurs van onze Vereniging. Hij muntte ook de naam 'Rommelpot'. En naast hem Renée Freeling en Mieke Clavaux, vele jaren de strenge maar begripvolle toezichthouder op des Verenigingsfinanciën. De beide laatsten schoven in april jl. weer een jaartje op. Renée werd 93 en Mieke meldde zicht met haar 90e verjaardag als nieuwkomer in deze categorie.
- Onze voorzitter Frank, docent aan het Straatsburgse conservatorium heeft zijn muzikale vaardigheden recent uitgebreid tot meester op de contra-bas. Hij zag zijn examen gehonoreerd met 'cum laude' en de felicitaties van de examinatoren.

Culturele tips

Tour de France : 7 juli t/m 29 juli

Weet u dat de Touruitzendingen in bijvoorbeeld China razend populair zijn? En dan vooral de saaie etappes waarin de camera's niet steeds de strijd volgen maar wegdraaien naar het landschap met glooiend groen, kastelen en pittoreske dorpen. Volg de tour eens op die manier. Maar natuurlijk het rennen van de renners ook. Ook al is alles veel gelijker geworden dan vroeger. Nu geen waterdrager als Huub Zilverberg meer die in zijn haast om drank voor zijn ploeg te versieren zichzelf opgesloten vond in de koelruimte van een plaatselijke kruidenier of een Franse Algerijn die zo diep in de pillenvoorraad had gegrepen dat ie met een kwartier voorsprong op het peloton de weg kwijtraakte en het peloton weer tegemoet fietste. Overigens hoeft geconstateerd dopinggebruik helaas tegenwoordig niet altijd in de weg staan aan deelname... Chris Froome van Sky (gepakt in de Vuelta met ook een positieve contraexpertise) kon meedoen aan de Giro d'Italia (en onze Tom Dumoulin van een reprise afhouden) en kan nu in deze Tour starten. Meestal weet je niet waar je naar zit te kijken... een held of een later teruggefloten dopist. Niettemin... ik blijf liefhebber en blijf de Tour volgen maar heb er geen bezwaar tegen als de winnaar niet Froome heet.

Deutsche Weinstrasse

Voor een aantal van U overbodig maar voor de zekerheid... 'die Deutsche Weinstrasse', 's buurmans variant van de Franse/Elzassische kant... even mooie glooiingen, dorpen, landschap en... ook goede wijn¹. Het is natuurlijk per auto goed te doen maar ook voor de sportieve fietser die een licht glooiend landschap niet schuwt... En U kunt natuurlijk ook kiezen voor een stukje van de route fietsen. kan ook, al is het maar bijvoorbeeld een stukje. De route is één van de geliefdste route voor Duitsers maar heeft zoals helaas meer voorkomt in de geschiedenis een donkere start gehad: gecreëerd in 1935 door de nazi's die Joodse wijnbouwers verdreven en tegelijk de directe toegang van de consument tot de producent wilden bevorderen. De route is rond 90 km lang en ligt in Rheinland Pfalz. Zij begint bij het 'Haus der Deutsche Weinstrasse' in Bockenheim in de buurt van Worms en loopt tot aan de 'Deutsche Weintor' in Schweigen-

¹ Tot mijn verbazing las in een recente wijnbijlage van Le Monde als zouden de Elzassische wijnen een slechte reputatie hebben. 'Dat is onterecht' lees ik 'voor wie hun rijkdom kent'. En zo is het maar net.

Rechenbach aan de noord-oost grens van de Elzas. Het moge duidelijk zijn dat de route goed te doen is in beide richtingen.

Het Musée Historique van Straatsburg

Op nr 2 van du rue Vieux-Marché-aux-Poissons treft U het in 2013 geheel heringerichte stadsmuseum (uit 1920) met de geschiedenis van de stad en streek. Het is gevestigd in het 16e eeuwse gebouw van de vroegere slagerscorporatie. Het gebouw is vele jaren dicht geweest omdat de fundering ernstige feilen te zien gaf. Maar het leed is nu geleden. Het geeft een uitgebreid en gedeeltelijk ook interactief overzicht van bijvoorbeeld de

stadsgeschiedenis in de tijd van Straatsburg als 'ville libre', de verovering door Frankrijk in de 17e eeuw en veel aandacht voor de Duitse tijd tussen 1870 en 1920. Ik kende het museum alleen van langer geleden en vond het toen een wat duffe opstelling die ook nog eens ophield bij de tijd van Napoleon. Maar dat is verleden tijd. Ik werd prettig verrast... prachtige opstelling, veel verduidelijkende voorwerpen en dito toelichting. Ik leerde ook dat er in de Elzas nog een aantal 'Nassau' geheten gebiedjes zijn. Die behoeven niet direct aan de familie van Willem van Oranje gelieerd te worden want 'Nassau', betekent gewoon een 'Nasse Au' oftewel een 'nat veld' en dat kan overal zo maar voorkomen. Maar in elk geval, voor zover U er nog niet was in de laatste jaren, een aanrader. <https://www.musees.strasbourg.eu/musee-historique>

De Bibliothèque Humaniste in Selestat

De Bibliothèque Humaniste in Selestat is juist deze maand heropend na een lange restauratie en uitbreiding. Zij beschikt over een onschatbaar boekenbezit met als basis de boekenverzameling van de vroegere 15e/16e eeuwse Renaissancistische humanist Beatus Rhenanus, vriend van Erasmus. Maar nu, na 4 jaar hard werken, ook in een waardiger ambiance met de mogelijkheid voor allerlei bijpassende activiteiten. Het museum is sinds 1889 gevestigd in de uit rond 1845 daterende graanopslagplaats van de stad. Die opslag bleef tot in de 20e eeuw gehandhaafd op de benedenverdieping! Ondanks de historische rijkdom van het Museum was de opstelling op de eerste verdieping maar een stoffige toestand. Dat is nu dus geheel anders... Het museum en deszelve collectie is één van de culturele hoogte punten van de Elzas.

Adres: 1 place dr Maurice Kubler, Selestat <https://www.bibliotheque-humaniste.fr/>

Gedichten

Jan Arends (1925-1974) is in de Nederlandse literatuur één van de dichters die veel kunnen zeggen met weinig woorden. Geen franje. Past goed in dit toch al uitgedijde nummer.

Zoals bijvoorbeeld:

*'Als je
eindelijk kunt zien
hoe de boom vertakt,
dan is het winter'*²

Oftewel, timing is alles, maar dan dichterlijker. Zijn oeuvre is klein maar intens.

Arends was een eigenaardig man, naast allerlei ambachten en banen is hij ook jarenlang huisknecht geweest. Hij nam ontslag als zijn bazin vriendelijk werd. Hij heeft ook indringende verhalen geschreven (Keefman, 1974) over zijn psychiatrische behandeling met vooraf een dichterlijke impressie:

*'Daar komen de mannen met de witte jassen
hoera.*

*Ze doen me een schoon dwangbuis aan
hoera.*

ho ho, hi hi, ha ha.

*Ze nemen mij eindelijk mee
ha ha.*

Ze nemen me eindelijk mee.

*Ze nemen me eindelijk mee
ha ha.*

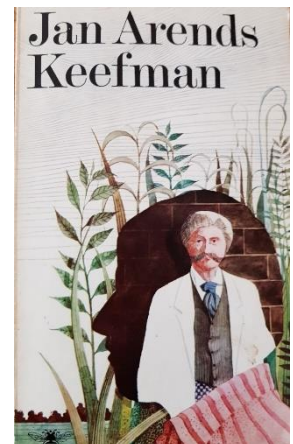
Ze nemen mij eindelijk mee.'

Maar ook, uit de op initiatief van de indertijdse voorzitter van het College van procureurs-generaal tot stand gekomen Justitie gerelateerde gedichten:

*WIE
aan de waarheid
komt
verliest
het vertrouwen
van de mensen.*

*De rechter
en de dief.*

Jan Arends pleegde in 1974 zelfmoord.

² Dit gedicht is geëxposeerd in het centrum van Straatsburg ten tijde van een Nederlands voorzitterschap binnen de Raad van Europa. De posters hiervan hebben later een plaats gekregen in de werkkamer van ons verenigingslid Mme Thomassen als raadsheer in de Hoge Raad. Mme Thomassen was tevoren rechter in het Europees Hof alhier. En op de werkplek van Michiel van der Zee, 'slotcoördinator' op Schiphol, voor wie bij het toedelen van de vlucht-vertrektijden timing alles was. Michiel heeft het in een eerdere positie binnen het Ministerie van Buitenlandse Zaken mogelijk gemaakt dat Nederland een alomvattend cultureel programma kon presenteren.

In het eerste nummer van de Rommelpot in dit jaar bracht de redactie een aantal literair schijvende diplomaten onder Uw aandacht, vooral vroegere Nederlandse Permanente Vertegenwoordigers in Straatsburg.

Buiten deze categorie denk ik voor Nederland aan het (beschouwend) politieke proza van Frits Bolkestein maar ook aan Pim Fortuyn met bijvoorbeeld zijn... 'De puinhopen van acht jaar Paars' en 'Een toekomst zonder ambtenaren', zonder recentere schrijvers in deze categorie onrecht te willen doen.

Het blijft niet altijd bij persoonlijke verhalen. Oud president Giscard d'Estang heeft een aantal (historische) romans op zijn naam staan. En Jimmy Carter schreef in 1979 als eerste Amerikaanse President een roman, 'the Hornet's nest', gesitueerd in het Zuiden tijdens de onafhankelijksoorlog. Recent verraste Bill Clinton met een samen met een journalist geschreven roman/thriller: 'The president is missing' waarin Clinton zijn Witte Huiservaringen heeft verwerkt... En, wie had dat gedacht... er is een in 2000 verschenen roman van Saddam Hoessein, geïnspireerd op de structuur van de verhalen uit 1001 nacht. Wilt U meer weten over dictatoren en literatuur, kijk dan eens in Rommelpot nr 4 van oktober 2016. En verbaast U erover wie er zoal met bloed aan de handen aan het dichten is geslagen.

Les Polars
régionaux
STRASBOURG

Forum
de l'Europe

**UN MOI ET
DOUZE ÉTOILES**

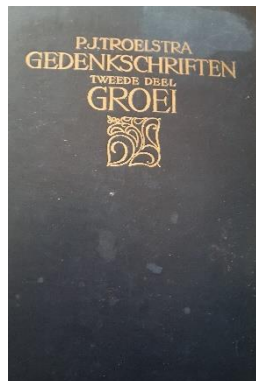
Gaetano Adinolfi

Oud PvdA-minister Klaas de Vries heeft een tweede thriller op stapel staan. Het is een genre dat redelijk populair is bij ook Nederlandse politici zoals U hieronder nog geadstrueerd zult zien.

Terug naar Nederlandse autobiografieën. Die zijn niet dik gezaaid maar toch, rond de eeuwwisseling komt er meer op de markt. Uit de boeken spreekt eensdeels onvrede maar ook het gevoel iets recht te willen zetten, soms op versluierde manier of gewoon de lezer inzicht willen geven in een politiek leven, al dan niet uit egocentrische overwegingen.

Maar eerst een oudere autobiografie, die van **Pieter Jelles Troelstra** (1860-1930) is

één van de grondleggers van de SDAP (Sociaal Democratische Arbeiders Partij) en heeft voor die partij tientallen jaren, tot 1925 in de Tweede Kamer gezeten. Hij was streng anti-monarchistisch. In zijn autobiografie richt hij zich

vooral op zijn politieke leven. Hij was gehuwd met Sjoukje Bokma de Boer, een beter onder haar schrijversnaam, Nienke van Hichtum bekende kinderboekenschrijfster. Troelstra is in Nederland ook bekend gebleven omdat hij geïnspireerd door de woelingen in november 1918 in Duitsland opriep tot socialistische revolutie in Nederland. Het is bij een oproep gebleven.

Hij is lid geweest van het Groninger studentencorps maar geroyeerd omdat ie uit de school klapte over de ontgroeningspraktijken. Er is weinig veranderd daar in het corps getuige actuele berichten over doorgaande misstanden. Troelstra dichtte ook. Eén van zijn gedichten heeft in Leiden een gevelplaats gevonden.

Na een niet al te succesvol advocatenbestaan in Friesland vestigde hij zich in Amsterdam en intensiverde zijn politieke inspanningen. Hij vertegenwoordigde de parlementaire stroming binnen socialistische kringen in tegenstelling tot Ferdinand Domela Nieuwenhuis die voor het anarchisme koos. De verbreiding van het socialistische gedachtegoed kende nogal wat ruwe weerstand. Het was, eind 19e eeuw vakk moeilijk

locaties te vinden voor een politieke bijeenkomst (tegenwoordig voorbehouden aan motorclubs en extreem rechtse groeperingen) waardoor een dergelijke bijeenkomst noodgedwongen wel eens leek op een 'hagepreek' buitenaf.

Bij het 'folderen' en uitventen werden hij en zijn medestanders geregelt geconfronteerd met vuisten en andere meer stenige strijdmiddelen. Een paar citaten over ervaringen bij dit sociale veldwerk: 'Onze kleine kameraad Groenberg was door een hoop volk naar de nabij zijnde sloot gedreven en men hield hem daarboven onder bedreiging hem te zullen laten vallen als hij niet uitriep: 'Leve Willem III'. Eerst hield hij zich moedig maar bij elke bedreiging liet men hem een eindje verder zakken, zoodat hij in wanhoop eindelijk uitschreeuwde 'Leve Willem III'.

De 'omgekeerde bekering' kwam ook voor: ' Het door mij gesprokene had blijkbaar op een arbeidersvrouw zoodanigen indruk gemaakt dat zij, toen ik mijn rede had

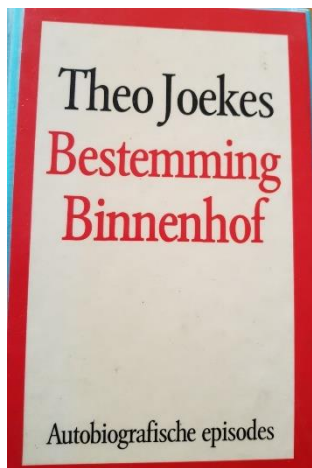

beëindigd, naar voren sprong en uitriep: 'Nu geloof ik niet meer aan God', een uiting die op zichzelf in het door mij gesprokene geen steun vond maar op rekening moet worden geschreven

van de onmenswaardige toestanden en het onrecht, waarop ik de mensen had gewezen.'

In de tachtiger jaren van de vorige eeuw treffen we

Theo Joekes (VVD), 1923-1999, politicus, journalist, dichter en schrijver. Hij was kamerlid van 1963 tot 1989 en publiceerde drie thrillers en een aantal verhalen naast 'Bestemming Binnenhof, autobiografische episodes'. Dat zijn overigens episodes zonder politiek. Heel anders dan Troelstra dus. Over politiek vinden de kenners van Joekes' tijd nog het meest in zijn thrillers. Zijn 'notities' mengen anekdotische en bitterzoete observaties uit zijn persoonlijk leven. Een voorbeeld: 'Met P. heb ik bijna drie onvergelykelijke jaren beleefd. Onvergelykelijk zoet en onvergelykelijk bitter. Pas toen alles afgelopen was, heb ik tot mij laten doordringen dat zij

een ingekankerde leugenaarster was. Zij verzon minnaars die nooit bestaan hadden en verzweg andere, met wie zij mij bedroog. Zij gaf voor een groot fortuin te bezitten en is mij nog altijd fl 400 schuldig.'

Joekes' gedichten zijn ook gebundeld in 'de Orde van de dag, gedichten

1941-1981' met daarin een ode aan de Rijn: AAN VADER RIJN DEN LENTEGROET. Het gedicht is ook gepubliceerd in de Rommelpot 2013, nr 1 bij artikelen over de Rijnvaartcommissie.

Hedy d'Ancona (1937) is vooral bekend door haar streven naar gelijkberechtiging van de vrouw. Zij is één van de oprichters van 'Opzij' dat nog een aantal jaren concurreerde met het eveneens op emancipatie gerichte blad 'Serpentine', wat tot gevolg had dat beider eerste subsidieverzoek door het toenmalige Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk werden afgewezen met de hint het onderling eerst maar eens eens te worden. Hedy d'Ancona was Tweede Kamerlid, Senator, staatssecretaris (voor Emancipatiezaken), minister en lid van het Europees Parlement (EP).

In 1989 schreef zij haar Brusselse/Straatsburgse ervaringen:

'Europese notities met de intrigerende ondertitel

'mensen en andere

minderheden in het Europa van morgen'.

Daarin valt vooreerst op dat (ook al) in die tijd het EP niet beschouwd werd

als the place to be.. 'weggepromoveerd of weggestuurd naar die zakkenvullers en nietsnutten?' waren gebruikelijke vragen. Zij toont zich in het bijna 30 jaar oude boek een optimist en realist tegelijkertijd en wijst op de kansen die het Europese project met zijn instituten biedt op allerlei gebied. Zoals bijvoorbeeld het tot de dag van vandaag uiterst succesvolle Erasmus program.

Van later en persoonlijker is haar boek uit 2003, 'Het persoonlijke is politiek'. Zij schetst vanuit haar ervaring een verschil tussen de nationale en Europese politiek die min of meer aansluit bij haar eerdere ervaringen: 'De waan van de dag, nogal prominent aanwezig in de nationale parlementen, speelde een te verwaarlozen rol in het Europees Parlement. Waardoor de Europese zaak natuurlijk ook verwaarloosd werd in de media. Je kon, zoals Piet Dankert (een voormalig PvdA politicus-noot scribent), in de Brusselse- of Straatsburgse vergaderzalen als onbetwiste autoriteit gelden op het terrein van de Europese begroting. Je kon het, zoals hij, zelfs gebracht hebben tot voorzitter van het Parlement, wat voor een klein land als het onze een onverwachte bekroning is op je werk en een voor ons ongekende status met zich meebrengt, de media hanteerden de self-fulfilling prophecy dat je je als politicus net zo goed kan inkuilen op het moment dat je Den Haag verruilde voor Brussel.'

In 1978 zien we de eerste productie van **Ed van Thijn**, dan nog kamerlid en naaste compaan van Joop Den Uyl en rond die tijd partner van Hedy d'Ancona. Zijn 'Dagboek van een onderhandelaar, 25 mei - 11 november 1977' is een evergreen en handboek over hoe een partij haar hand kan overspelen. Hij beschrijft daarin hoe het onmogelijk geachte toch mogelijk bleek en een PvdA-winst van 10 zetels niet tot een voortzetting van het kabinet Den Uyl leidde maar tot een, ook nog 4 jaar stand houdend kabinet van CDA/VVD, van Agt-Wiegel.

Van Thijn heeft veel en goed geschreven, over politiek en zijn Joodse geschiedenis. Ook hij heeft, samen met journalist Peter Brusse, al in 1981, een thriller geschreven 'De dorpelingen van Innocento'. Ter verbreding van het thriller-lijstje: ook bijvoorbeeld Herman Heinsbroek, Minister van Economische Zaken voor de LPF (Lijst Pim Fortuyn) publiceerde er één, in 2015: 'Riskant spel'.

Van van Thijn noem ik hier 'BM' uit 2003 over zijn jaren als burgemeester van Amsterdam en 'Retour Den Haag, dagboek van een minister uit 1994'.

Van Thijn was voor en na zijn burgemeesterschap Minister van Binnenlandse Zaken. Hij verliet zijn post in Amsterdam

'omdat zijn PvdA hem nodig had als minister'. Na een half jaar moest hij echter aftreden vanwege zijn rol in de zogeheten 'IRT-affaire', over de averechtse wijze waarop het openbaar bestuur drugstransporten wilde beheersen en tegengaan.

Dit heeft hij niet zien aankomen zoals blijkt uit zijn toespraak bij zijn aantreden als burgemeester. Uit BM: 'Toen ik minister werd kreeg ik maar een handjevol gelukwensen, maar de aanvaarding van het

burgemeesterschap van Amsterdam roept heel veel reacties op en wordt gezien als een gevaarvolle onderneming. Van het ene moment op het andere ben ik van een risico-mijdend politicus tot een heroïsche durfal geworden.'

In 1983 beschreef **Jan Terlouw** (1931, D66) jarenlang in de tweede Kamer voor D66 en kort Minister van Economische Zaken in 'Naar zeventien zetels en terug' over de jojo-positie van zijn partij in de kiezersgunst, een terugval die later nog eens beleefd werd waarna Alexander Pechtold de partij er weer bovenop hielp. Terlouw's (jeugd)boeken zijn vaak bekroond en verfilmd. Zijn politiek literaire roman, 'de Derde Kamer' waarin ie de positie van een kleine fractie beschrijft is evenwel minder geslaagd.

Winnie Sorgdrager (1948) schreef in 1999 een thematische terugblik op haar jaren als Minister van Justitie ('94-'98) aan de hand van een aantal saillante gebeurtenissen/affaires die zij mocht meemaken met daarbij suggesties over hoe te voorkomen. Zij toont zich terughoudend over de toetreding van nieuwe lidstaten tot de EU en zal het er niet mee eens zijn dat er sindsdien 12 staten zijn toegelaten op vooral politieke gronden. Want 'een toelating is niet meer terug te draaien en leidt tot grote schade voor de hele Unie. Dat dit een reële dreiging is blijkt uit het feit dat ook bij de Raad van Europa (en het Verdrag voor de Rechten van de Mens!) een aantal landen is toegetreden waarvan het nog maar de vraag is of ze aan de minimumeisen van democratie en het respecteren van mensenrechten voldoen.'

Ook passeert de revue de mogelijkheid die Nederland heeft gehad Bouterse te laten aan houden en uitgeleverd te krijgen toen ie in de negentiger jaren enkele keren buiten Suriname in Zuid-Amerika verbleef. Ik lees tussen de regels door dat de terughoudendheid van Nederland om door te pakken meer lag aan de

aarzelingen van toenmalig Minister van Buitenlandse Zaken Hans van Mierlo dan aan Winnie Sorgdrager. En het verschil met de Franse politieke klasse komt aan de orde: bij een groot EU overleg in Parijs, tijdens het Franse EU voorzitterschap, werd, vooral op initiatief van toenmalig Minister Pasqua zodanig uitgekapt dat een voorziene namiddag vergadering danig in 'het gedrang kwam. Als dessert bij de breed uitlopende lunch werd een enorme eetbare Arc de Triomphe binnen gereden met verder nog alles om zo'n lunch aangenaam te voleinden, zelfs met sigaren met de naam en het portret van Pasqua op het bandje... 'Goeie hemel dat maak je toch niet meer mee in deze tijd!' Ja dus. En... Mme Sorgdrager neemt stelling tegen Straatsburg (en Luxemburg) als vergaderplek voor de EU instituties. In mei en juni, zo schrijft zij, 'verhuist alles wat te maken heeft met de Raden van Ministers naar Luxemburg. Waarom? Omdat dat destijds bij wijze van politiek compromis is afgesproken evenals de verhuizing van het Europees Parlement voor enkele maanden in het jaar naar Straatsburg. Een gigantische verspilling van gemeenschapsgeld. Zowel in Luxemburg als in Straatsburg moet daarvoor een heel gebouwencomplex in stand gehouden worden. Bovendien moeten alle ambtenaren dan in hotels logeren wat ook een fortuin kost. Maar dit zijn waarschijnlijk typische Nederlandse overwegingen. Je moet wat over hebben voor het Hoger Doel. 'Hoewel, niet helemaal Nederlands: bondskanselier Merkel denkt er sinds kort publiekelijk ook zo over. Wilt U tegenwicht tegen deze stelling: lees in de Rommelpot nr 1 uit 2014 een artikel van onze vice-voorzitter Hans de Jonge, heroïek voorvechter van een centrale plaats voor Straatsburg in de Europese bestuurlijke instituten. Winnie Sorgdrager heeft in 2006 onder het snel ontrafelde pseudoniem 'Victor van Hove' een roman geschreven over ambtelijke manipulaties, tot aan het manipuleren van de minister aan toe. Vanuit het gezichtspunt van een ambitieus topambtenaar. Daar moeten matige ervaringen met de ambtelijke staf in verweven zijn. Maar kenners van de

toenmalige Justitiële ambtelijke wereld geven er toch niet de kwalificatie van 'sleutelroman' aan.

Winnie Sorgdrager is tegenwoordig vooral bekend als (grondig) onderzoeker van saillant misgegane zaken, zoals recent bij de eiergif (fipronil) affaire.

Enkele weken geleden is zij benoemd als 'Minister van Staat' een eervolle weinig verleende status, waarvoor geen benoemingscriteria bestaan. Ministers van Staat kunnen om advies gevraagd worden door de regering en Koning in voorkomende gevallen. Frits Korthals Altes die verderop in dit artikel wordt opgevoerd heeft dezelfde status.

Marjet van Zuylen (PvdA) 1967, was kamerlid van

1994-2000 en deed in dat laatste jaar een openhartig boekje open over haar persoonlijke en politieke leven als secretaris en woordvoerder van de PvdA fractie met toen nog Melkert als fractievoorzitter: 'Retour Nijmegen-Den Haag, dagboek van een politica'. Het boek is een mengeling van haar rustige persoonlijke leven in Nijmegen en de hectiek van de Haagse politiek. Zij verhaalt over haar eerdere relatie met Rick van der Ploeg als kamerlid. Eind jaren '90 wordt hij staatssecretaris Cultuur. Maar substantiëler is de haar niet in dank afgenomen kritiek op een aantal fractieleden waaronder de indertijdse fractievoorzitter Ad Melkert die zij aanduidt als een betonsocialist met weinig gevoel voor menselijke verhoudingen die 'er soms op uit was mensen te vernederen'. Wallage die Melkert opvolgde komt er neutraler af. Anderen scheppen een sfeer van wantrouwen en over zichzelf zegt ze 'heb ik de ware 'Wille zur Macht' of ben ik ambitieus uit faalangt'. En over publiciteit, na negatieve berichtgeving over een eventuele overstap naar Economische Zaken: 'Ik heb het gevoel of ik naakt in een bak met stront sta.' En: 'Ik wil niet dat Den Haag in mijn leven centraal staat. Ik wil juist een vol, breed, divers, spannend en veelzijdig leven leiden.' Maar ook met bv Femke

Halsema loopt het niet altijd soepel: 'Een vervelende ruzie met Femke Halsema. Ze is al jaren een goede vriendin. Het zit me meer dwars dan ik toegeef dat ze zich zo verbitterd afzet tegen de PvdA. Bovendien voel ik me op het tweede plan gezet omdat ze geen enkele prioriteit geeft aan een afspraak met mij'. Kort na het uitkomen van haar boek is zij dan ook naar de particuliere sector vertrokken.

Bibi de Vries (VVD), 1963 was kamerlid van 1994 tot

2006, en de laatste 3 jaar vice fractievoorzitter met Josias van Aartsen als voorzitter. In 'Haagse taferelen, de VVD 2003-2006' blikt ze terug op een roerige periode... de moord op van Gogh, Ayaan Hirsi Ali en het duel Rutte-Verdonk over het partijleiderschap.

Over een dinertje na Algemene Politiek Beschouwingen waar zij een toespraakje hield en beeldende geschenken uitdeelde: 'Jozias van Aartsen kreeg van mij als vage katholiek de rozenkrans. Het zou, zo was de boodschap niet verkeerd zijn als ook de VVD wat meer aan waarden en normen zou doen. En de draaitol was voor Boris Dittrich. Dat behoeft geen toelichting'. Wat dit laatste betreft, inderdaad, het indertijdse optreden van Dittrich was voor Uw scribent een van de argumenten zijn D66 lidmaatschap op te zeggen.

Bibi de Vries toont zich ook geen grote vriend van Piet Hein Donner: 'Minister Donner, drielig grijs, altijd keurig, diplomatiek formulerend, bij de Tweede Kamer steeds de indruk wekkend dat zijn juridische redeneringen klopten.' En Hirsi Ali had, als vers VVD kamerlid een primeur door na de in haar ogen onvoldoende antwoorden van Donner om tegen eerwraak op te treden met een 'motie van treurnis' te dreigen, zo brengt Bibi de Vries me weer in herinnering. Zij schrijft verder over Ayaan Hirsi Ali: 'een dominant geluid over haar was dat haar 'toon'

te scherp was. En dat ze eigenlijk niet in de Tweede Kamer thuishoorde. 'Ze was meer een opiniemaakster, zo werd er gezegd, een schrijfster.' Zij gaat ook in op de tweespalt van toen in de partij over het politiek leiderschap met als voornaamste kandidaten Mark Rutte 'geliefd bij de achterban, een handige jongen met politiek talent'. Daarentegen over Rita Verdonk na een persconferentie waarbij de laatste haar kandidatuur toelichtte:

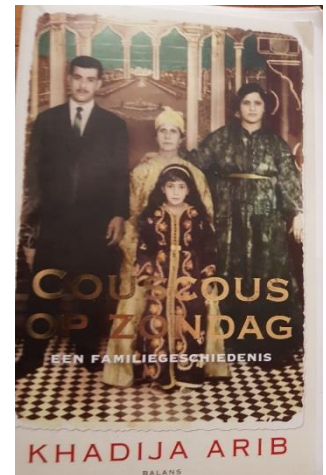
'Wat me het meest stoorde, was dat Verdonk hier een geur om zich heen verspreidde alsof ze een tweede Pim Fortuyn was. Maar wat je ook van Pim Fortuyn vindt, hij was een intellectueel.'

Mevrouw de Vries besloot na de val van kabinet Balkenende II (mede door de afhandeling door Rita Verdonk van de nationaliteitskwestie rond Hirsi Ali) ook op te stappen, ook naar de particuliere sector.

In 2009 deelde de van oorsprong Marokkaanse **Khadija Arib** (PvdA), 1960 haar levensloop in boekvorm, 'Couscous op zondag, een familiegeschiedenis'.

Mme Arib is sinds 2006 Tweede Kamerlid en sinds enkele jaren voorzitter. Zij heeft de naam niet soepel met haar griffiestaf om te gaan maar het lukt haar wel de Kamer waar nodig in het gareel te houden.

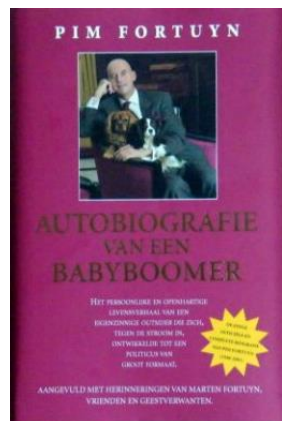
Interessant in haar boek is haar waarschuwing uit 2009 over het oprukkend salafisme. Zij beschrijft hoe geïmporteerde imams uit het Midden Oosten ('hoog opgeleid, kenners van de echte

islamitische leer, klassiek Arabisch sprekend, vaak behorend tot de salafistische stroming') moskeeën, deels gefinancierd door Arabische landen binnendrongen en imams die tegen hun ideeën waren, verdrongen. Op protesten uit de Marokkaanse gemeenschap, vanouds behorend tot de meer liberale stroming, werden door de

Nederlandse overheid, zo stelt zij, onvoldoende gereageerd, immers... scheiding van kerk en staat en geloof in de interne dialoog. En dus, zo schrijft zij: 'konden de radicalen rustig hun werk doen en jongeren aan zich binden. Ze gaven aan hen het gevoel dat ze geen mislukkelingen waren maar helden. Radicale groepen speelden uitstekend in op jonge mensen opzoek naar houvast en een eigen identiteit. ...De aanslagen van 11 september hebben dit proces nog eens versterkt. In Amsterdam en Utrecht waren moskeeën waarvan iedereen wist dat die de radicale islam predikten. Dat waren broedplaatsen van radicalisme. We begrepen er niets van dat de Nederlandse overheid toezag op deze praktijk en niets ondernam.' Zij toont zich ook tegenstander van Islamitische scholen, waardoor kinderen te apart gezet worden maar die op grond van de bestaande vrijheid van onderwijs toch groen licht kregen. Uw redacteur merkt hierbij op dat de Nederlandse vrijheid van onderwijs bij de totstandkoming in 1917 geen algemeen breed omarmd beginsel was. Zij is geaccepteerd in ruil voor het toestaan van algemeen kiesrecht. De mening van Khadija Arib over de houding van de overheid sluit aan bij de recente ontboezeming van Jack Lang (1939), van de tachtiger jaren tot begin van deze eeuw Frans Minister van Cultuur (de createur van het jaarlijkse Fête de la Musique op 21 juni) en Onderwijs: 'we zijn wat naïef geweest'.

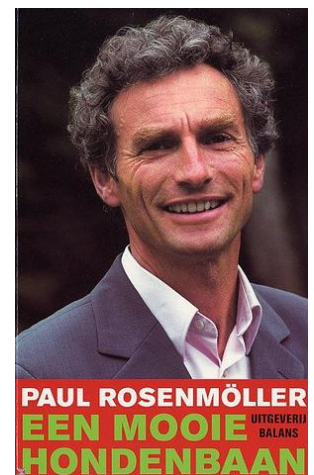
Pim Fortuyn (1948-2002) beschrijft in 'Autobiografie van een babyboomer' (2002, herbewerkt in 2008) kort zijn loopbaan (een veelheid van activiteiten op het gebied van sociaal recht) en zijn politieke zoektocht, hoe hij via PvdA, VVD en Leefbaar Nederland tot de Lijst Pim Fortuyn kwam. Ook zijn andere geschriften geven een beeld van zijn denkbelden. Hij was ook columnist voor 'Elsevier' en ik moet nog

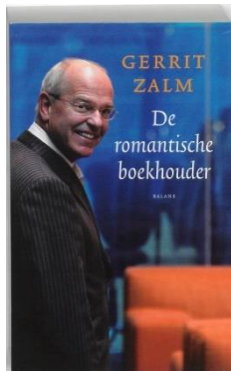
ergens een overdruk van één van zijn columns hebben waarin ie rept van een boycot door de overheid wat hem ook financieel raakte als geregeld dagvoorzitter in conferenties e.d.: 'ze komen aan mijn geld'. Wellicht heeft dat ook bijgedragen aan het opschuiven van zijn denken.

Wynand Duyvendak (1957), Groen Links is op het ticket van milieuactivist in 2002 in de fractie gekomen. Maar hij was zo onhandig om in 2008 een boek ('Klimaatactivist in de polder') te publiceren over zijn lang achter hem liggende historie als een geweld niet schuwende milieuactivist. En dat rakelde nog meer en ernstiger gewelddaden uit zijn verleden op. Vol onbegrip is ie gedwongen door mme Halsema uit de fractie gestapt. Maar, hij heeft een glorieuze come back gemaakt als campagneleider van de huidige Groen Links leider, Jesse Klaver.

Paul Rosenmöller (1956), Groen Links, met als achtergrond een welvarende Vroom en Dreesman familie maar ook een maoïstisch verleden in een groep die nog min of meer vriendelijk heeft gecorrespondeerd met de Cambodjaanse dictator Pol Pot. Hij heeft door middel van vakbondswerk de steven gewend en is met wat tussenstappen fractieleider van GroenLinks geworden, als opvolger van de vroegere voorvrouw van de Communistische Partij Nederland, Ina Brouwer. Eind jaren negentig werd hij door de pers tot politicus van het jaar uitgeroepen. Hij heeft, in 2003, over zijn politieke loopbaan een boek geschreven kort nadat Femke Halsema het van hem had overgenomen: 'Een mooie hondenbaan' waarin de ontwikkeling van zijn politiek denken stapsgewijs vorm krijgt.

Gerrit Zalm (1952) schetst in de 'Romantische boekhouder' (2009) een beeld van zijn jeugd en ambtelijke en politieke loopbaan. Hij komt uit dit zelf beschreven beeld over als vooral een economisch bestuurder, met de Euro en de door hem gekoesterde (Italiaanse) bijnaam Il Duro op zijn naam.

Als tijdelijk partijleider was ie minder op zijn plaats met bijvoorbeeld slecht getimede eisen aan de de EU binnentredende Midden-Europese landen.

Ella Vogelaar, 1949-PvdA, was in 2007 20 maanden minister voor Wonen, Wijken en Integratie. De titel van haar boek 'Twintig maanden knettergek, dagboek van een ministerschap' (2009) is ontleend aan een kwalificatie die Wilders haar eens toevoegde in de Tweede Kamer. Om het maar te weten... zij was

Minister 'voor', dat wil zeggen met een portefeuille en ambtenaren binnen een ministerie maar niet de Minister 'van'... dat was de Minister van Verkeer en waterstaat die ook verantwoordelijk is voor alle logistiek binnen een ministerie. Het boek geeft een goed beeld van de

problemen met deze portefeuille, de tegenwerking, haar eigen onhandigheid op sommige momenten en het snel afnemend vertrouwen waarbij zij met name door Wouter Bos al snel als te zwak voor handhaving in haar positie werd gezien. Er waren ook intern strubbelingen met de bureaucratie maar 'meestal zit er (bij begrotingsbehandelingen) in eerste en tweede termijn een nacht, waarin ver tot in de kleine uurtjes wordt doorgewerkt op het departement. Op zulke momenten bewijst de ambtelijke organisatie dat overheidsbureaucratieën ook hun nut hebben.' Waarvan acte! Haar opvolger was Eberhart van der

Laan, de latere burgemeester van Amsterdam die de functie wel aankon en er ook gezag in opbouwde, maar (ook) zonder veel concreet resultaat.

Marcel van Dam (1938), Minister en Staatsecretaris van Volkshuisvesting schreef 'Niemand's land, biografie van een ideaal' uit 2009. Hij geeft, in 1983, een interessante en wat sombere visie op de toekomst van de sociaal democratie gemengd met latere vrolijker observaties. Zo beschrijft hij zijn inleiding bij een feestje ter gelegenheid van de verkoop van meer dan 200.000 exemplaren van Mulisch' 'De Aanslag': 'Ik betoogde dat individualisering... een gevolg was van de snelle technologische veranderingen die de afhankelijkheid van de mens van zijn fysieke en sociale omgeving verminderden. Vanwege die ontwikkeling en de groei van de welvaart zou de ontbinding van de samenleving ook versnellen. De sociaal democratie had daar bij benadering nog

geen antwoord op In elk geval zou die niet kunnen overleven door de ontwikkeling te ontkennen.' En een vrolijker noot bij een monarchale inmenging tijdens een gesprek bij toenmalig minister Gruyters van Volkshuisvesting. De telefoon gaat, de Directeur van het Kabinet van de Koningin aan de lijn: 'Ik hoorde Gruyters reageren 'Over welke onteigening gaat het? ...Waarom wil de Koningin dat weten? ...Waarom heeft die familie er bezwaar tegen dat op dat deel van hun landgoed woningwetwoningen worden gebouwd? ...Ik ken de zaak niet maar zal het voor U nakijken... belt U over een half uur terug. 'Bespottelijk' zei Gruyters, 'bezwaar maken tegen een onteigening. Ik geloof nooit dat de Koningin daarvan weet'. En we dronken nog een glas. Een half uur later ging de telefoon. 'Ja' zei Gruyters, 'ik heb het nagekeken maar er is niets aan te doen'. Ik leerde veel van hem.'

Met 'Mijn verhaal' (2013) geeft **Rita Verdonk** (1955), VVD, haar visie op haar tijd als Minister voor Immigratie en Integratie. Met daarin bijvoorbeeld over de PvdA: 'Het duurt 5 jaar voordat ze een maatschappelijk probleem durven te benoemen en daarna nog 3 jaar voordat er een oplossing komt die burgers echt helpt'. En zij zet nog steeds vraagtekens bij de gang van zaken rond de lijsttrekkerskeuze binnen de VVD waarbij Mark Rutte 51% van de stemmen kreeg tegen 45% voor Rita Verdonk. Zij rept verder van een zakelijke omgang met collega-kamerleden maar het boek maakt wel duidelijk dat dat niet voor bijvoorbeeld Femke Halsema geldt. Met de laatste lag ze grondig in de clinch over de intrekking van de Nederlandse nationaliteit van Ayaan Hirsi Ali, een Somalische vluchteling die op het ticket van de VVD kamerlid werd. Van Ayaan Hirsi Ali ken ik een jeugdboek over een onmogelijke jeugdliefde tussen een joods meisje en een Palestijnse jongeling in Nederland (Adan en Eva). Uw schrijver heeft mme Verdonk onder meer meegemaakt toen zij de moeite nam in de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa te verschijnen om met de parlementariërs te discussiëren over een omvattend rapport met kritiek en aanbevelingen over haar beleid. Het is een zeldzaamheid in de geschiedenis van de Assemblee dat een bewindspersoon voor een dergelijke gelegenheid in de vergadering verschijnt.

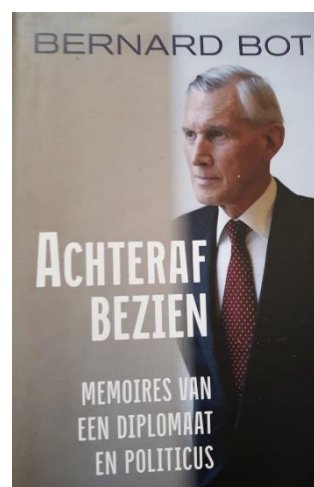
Hans van Mierlo... (1931- 2010), D66, is helaas niet verder gekomen dan het beschrijven van zijn jeugd in het postuum uitgekomen 'Het kind en ik'. Er zijn wel veel herinneringen over van Mierlo naar voren gekomen en, volgend jaar komt er een biografie uit. In 2016 verscheen de (auto)biografie van **Wim Meijer** (1939, PvdA) als opgetekend door Margriet van Lith.

Meijer was Staatssecretaris op het toenmalige Ministerie van Cultuur, Recreatie en maatschappelijk Werk van 1973-'77 in het – fameuze - kabinet Den Uyl met vooral welzijnswerk in portefeuille. Vormings-, opbouwwerk en buurthuizen in de termen uit die tijd en bibliotheken. Daarna is hij voorzitter van de Raad van beheer van de Rabobank geworden en nadien Commissaris van de Koningin in Drenthe. Vooral in zijn functie bij de Rabobank kon hij veel van zijn eerdere ervaring kwijt in een operatie waarin iedereen in het bedrijf zijn zegje kon doen over de gewenste bedrijfsstructuur waarbij hij erin geslaagd is de coöperatiestructuur te behouden. Heb alleen wel het idee dat er nadien nogal wat veranderd is in de bedrijfscultuur daar en niet ten goede.

Bernard Bot (1937), CDA, heeft ons met 'Achteraf bekeken' (2015) in ruim 500 pagina's een prettig leesbaar en helder geschreven inzicht gegeven in zijn diplomatiek en politiek leven. Bot heeft zijn hele leven een steekwoorden-dagboek bijgehouden en

dat pakt goed uit. Het is een opeenvolging van boeiende en boeiend gebrachte onderwerpen, ontmoetingen, mooie inkijken en scherpe observaties met anekdotische details. Wel raad ik aan het boek gedoseerd te lezen, bijna zoals je dat kunt doen met Geert Mak's

'Europa'. Hij wijdt ook een positief getoonzette passages aan (het belang van) de Raad van Europa en we weten nu ook weer dat Bot de eerste steen gelegd heeft voor het Agoragebouw van de Raad. Hoewel, steen?... 'een imposant stuk marmer waarop in

zilveren letters mijn naam en functie stonden vermeld. Het woord 'leggen' was daarom volstrekt misplaatst.' Hij geeft ook een mooi inzicht in de machtsverschuiving van de Minister van Buitenlandse Zaken Hans van der Broek, naar de Minister-President, Ruud Lubbers bij politiek internationaal optreden. Hieraan wordt in de fragmentarische memoires van Lubbers (zie verderop in dit artikel) geen aandacht besteed. Verder, hoe onderhoudt je goede contacten, in het bijzonder met regeringsleiders? vroeg Bot aan Jean Claude Juncker, de huidige voorzitter van de Europese Commissie ...'Diplomatie met een glimlach en een bloemetje' - sprak de Luxemburger...'we moeten het vooral van de goodwill van onze grotere burens hebben. Daarom houd ik een verjaardagskalender bij van de leiders van die landen en bel ze regelmatig op zonder zakelijke bijbedoeling. En op zijn tijd kan er ook een bloemetje af voor zijn vrouw als die jarig is. Als je ze daarna nodig hebt voor een serieuze aangelegenheid of je wilt iets van ze gedaan hebben dan beantwoorden ze tenminste je telefoontje zonder al te veel uitstel'. En, juist bij lange vergaderingen, langer dan je als buitenstaander zou verwachten, moet je in goede conditie zijn: 'Verder heb ik gemerkt dat een handige voorzitter mikt op het doordrukken van een compromis tussen vier uur en half zes in de vroege ochtend. ...Als voorzitter heb ik zelf bij moeilijke en langdurige onderhandelingen altijd gewacht op dit 'gouden uur' om de gewenste oplossing door te drukken.' En precies zo is het gegaan dezer dagen bij een Europese top van regeringsleiders over de migratieproblematiek!

En ook Bernard Bot rept, evenals Winnie Sorgdrager van de bijzondere egards die de politieke Franse klasse toekomen, althans in 2004. Over een bezoek aan oud president Giscard d'Estaing... 'hij woonde in een schitterend huis in één van de beste arrondissementen van Parijs. Het was in Louis XVI stijl ingericht en ademde een sfeer van oude glorie en onnavolgbare Franse deftigheid en praal. Parkeren was geen probleem omdat er een parkeerverbod gold

over de volle lengte van de straat voor zijn huis, een zeldzaamheid in Parijs'.

Femke Halsema (1966), Groen Links, benoemt in 'Pluche(2016) de momenten die haar tot de politiek brachten... de aanslag op de Twin Towers en de moord op Pim Fortuyn en Theo van Gogh. In 1998 verlaat ze de PvdA vanwege de sfeer van 'vernedering en machtspolitiek' waarbij zij met name doelt op Jacques Wallage en Ad Melkert. Op verzoek van Groen Links fractievoorzitter Rosenmöller wordt ze kamerlid voor die partij om na Rosenmöller's vertrek de fractie te gaan leiden. Ook zij gaat – uitgebreid - in op het hele gedoe rond de nationaliteit van Hirsi Ali. Het is ook nogal wat, een zittend kamerlid de nationaliteit ontnemen. Haar motie van wantrouwen tegen Rita Verdonk haalt het niet

maar niettemin valt het hele kabinet omdat D66 er geen heil meer in ziet. Zij weet de fractie zonder al te veel schade door diverse affaires heen te loodsen, zoals bij de vanwege financiële problemen voorgewende ernstige ziekte door kamerlid Singh Varma en het geforceerde vertrek uit de fractie van Wijnand Duijvendak wegens zijn opspelend al te actieve verleden binnen 'Rara', een wat geheimzinnige gewelddadig activistische radicale groep. In haar boek werpt mme Halsema de mogelijkheid dat ze burgemeester wil worden, verre van zich. Inmiddels zijn we twee jaar verder en is zij dezer dagen tot burgemeester van Amsterdam benoemd.

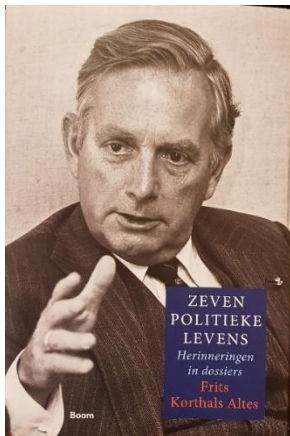
Sharon Gesthuizen, heeft in 2017 de Kamer verlaten en ook haar partij, de SP. Teleurgesteld en gefrustreerd. Zij schrijft het in hetzelfde jaar van zich af in 'Schoonheid, macht, liefde'. Het gaat haar niet zozeer om de lijn van de partij maar meer om het

gebrek aan ruimte voor een intern debat, de meedogenloze manier van leiding geven door Jan Marijnissen en de opstelling van andere centrale kaderleden.

En je kan ook een boek schrijven over een parlamentsperiode waarin je nooit het woord hebt gevoerd voor de fractie. **Ybeltje Berckmoes** (VVD), 1967, geeft in haar boek 'Voorlichting loopt met U mee tot het ravijn, mijn ontluisterende jaren in de VVD fractie' (2017) een beschrijving over de gang van zaken in de VVD fractie. Het bevestigt min of meer het beeld zoals dat van de grotere politieke partijen bestaat... veel gaat over beeldvorming en persoonlijke profilering wat de sfeer niet ten goed komt.

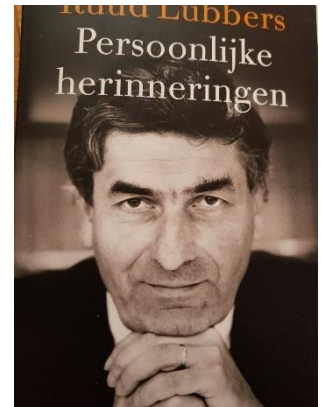

Frits Korthals Altes (1931), VVD, heeft met 'Zeven politieke levens, herinneringen in dossiers' (2017) niet alleen een uitvoerige autobiografie geschreven maar tegelijk een uiterst gedetailleerd naslagwerk van ruim 700 pagina's. Dat zouden er 1000 geworden zijn als meelezer en corrector Bram Peper er niet voor gezorgd zou hebben dat het boek draag- en hanteerbaar bleef. En nog is het veel, en zo gedetailleerd dat het voor een buitenstaander minder toegankelijk kan zijn. Korthals Altes heeft zich op zijn uitvoerige dossierarchief gebaseerd terwijl Bot meer van zijn dagboek is uitgegaan. Maar voor de insiders, vooral die van het Ministerie van Justitie (Korthals Altes was minister van '82-89) moet het een genoegen zijn om alle gebeurtenissen en affaires

bijna weer driedimensionaal voor zich te zien bij het lezen, te meer daar Korthals Altes bij veel gebeurtenissen de ook ambtelijk betrokkenen weet te noemen. De 'zeven levens' staan voor zeven belangrijke momenten in de geschiedenis zoals de potentiële kruisraketten plaatsing in Nederland. Het verzet daartegen werd internationaal gemunt als de 'Hollanditis'. Maar ook ontvoeringen en terrorisme passeren de revue. Zo ook de vragen die hij kreeg toen allerlei malversaties aan het licht kwamen bij Slavenburg bank waar hij huisjurist was. Een breed gedocumenteerd naslagwerk.

Ruud Lubbers (1939-2018), CDA, heeft kort voor zijn dood dit jaar nog een autobiografie 'Persoonlijke herinneringen' met hulp van enkele journalisten kunnen afronden. Het is deels beschouwend en geeft inzicht hoe Lubbers

politiek bedreef, gedreven en handig. Maar mij vallen een paar dingen op die er niet in staan, wellicht omdat Lubbers het te onbelangrijk vond of omdat ie er niet toe gekomen is. Zo is onder zijn premierschap het zwaartepunt bij internationaal overleg verschoven van de Minister van Buitenlandse Zaken naar de Premier. En heeft hij in 1993 met de toen Noorse premier Gro Harlem Brundtland het -geaccepteerde- plan geopperd Midden Europese staten tot de Raad van Europa toe te laten, onder strenge monitoring, ook al werd nog niet voldaan aan alle toelatingseisen. Een nog steeds weerbarstige materie.

Tenslotte, voorlopig, **Jacques Wallage** (1946), PvdA beschreef recent zijn jeugd en zijn halve eeuw in de politiek in 'Het land achter de heuvels'. Hij beschrijft daarin dat hij, fractievoorzitter van 1994-'98, het partijleiderschap ontvluchtte en burgemeester van Groningen werd, waar hij ook raadslid en wethouder

was geweest, omdat hem 'de Wille zur Macht' ontbrak, dezelfde formulering die Marjet van Zuylen gebruikte. En dat, net op tijd, voordat de Fortuyn revolutie de zaken grondig op de kop zette. En altijd leuk om nieuwtjes te lezen zoals zijn afslaan van het verzoek burgemeester van Amsterdam te worden en zijn veronderstelling dat hij bij blijven in Den Haag niet had kunnen ontkomen aan het partijleiderschap. Maar de media die hem vaak voor ambitieus (daar hoeft niks mee te zijn, toch?-noot schrijver) en ijdel aanzagen hebben het mis. Wallage is naar eigen zeggen een realist!

En dit nummer komt te vroeg om de autobiografie van **Thierry Baudet**, 1983, (Forum voor democratie), mee te nemen. Hij schrijft er nog aan liet hij onlangs weten. Het zal gaan over zijn opgang in de politiek met een toelichting op het partijprogramma.

En er is meer, zoals de door journalisten geschreven biografie van en over van Agt, 'Tour de Force, biografie, 2008, een mengeling tussen van Agt zelf en observaties van derden.

Autobiografieën geven niet alleen inzicht in persoonlijke opvattingen en levens maar daarmee ook in een ruimere context. Gaat U daarom vooral door met schrijven, dames en heren (ex)politici.

Herdenken in 2018

Elk jaar kent oneindig veel historische gebeurtenissen gedenkwaardige. Gebruikelijk is om daarbij vooral die gebeurtenissen naar voren te halen die tien-of honderdtallen van jaren geleden. Vreemd eigenlijk, in wezen is elk moment wel goed voor herdenking maar ik voeg me naar de gewoonte om enige orde in de veelheid van geschiedenis te scheppen. Ik doe een greep en begin een duizend jaar geleden.

1018: Slag bij Vlaardingen: Dirk III uit Holland haalde zich het ongenoegen op de hals van onder meer de Keizer van het Heilige roomse rijk, Hendrik II door zich onrechtmatig land van het bisdom Utrecht en tolrechten toe te eigenen. Dirk slaagde erin het ter correctie gestuurde leger van de keizer te verslaan en legde daarmee de basis voor het latere machtige graafschap Holland, zo machtig dat over de nationale grenzen Holland en Nederland voor synoniem worden gehouden. De slag is recent rond Vlaardingen nagespeeld onder het toezicht van niet minder dan 15.000 toeschouwers. Het is na dit oude gebeuren nog vele keren vertoond dat er een onregelmatigheid ligt aan

het ontstaan van een later gerespecteerd instituut. Neem ons Koningshuis... op de troon gezet door een prachtig geslaagde staatsgreep van Engeland om te voorkomen dat de Pruisen aan de monding van de Rijn de baas zouden worden. Zie hierover de Rommelpot van juni 2015, nr 3.

1468 Johannes Gutenberg overlijdt in zijn geboortestad Mainz na in Straatsburg de uitvinding van de typografie (de losse letter) ontwikkeld te hebben. Zowel in Mainz als in Straatsburg staat zijn standbeeld. Zie ter adstruatie van het belang hiervan onder '1618... begin van de Dertigjarige oorlog'. Voor de rest van dit 'Gutenberg jaar' staat een groot aantal festiviteiten en andere activiteiten zowel hier in Straatsburg als in Mainz gepland.

1518: de 'trance' epidemie van dansers in Straatsburg Op 14 juli 1518 begon in de stad een huisvrouw plots hysterisch te dansen op straat... honderden sloten zich aan en dansten zich volkomen gek uit nauwelijks verklaarbare gevoelens. Dat duurde dagen ongeacht de stukgedanste voeten en de staat van totale uitputting van de betrokkenen. Tientallen dansers overleefden het niet. En er zijn bronnen over een dergelijk verschijnsel elders in de Elzas en naaste omgeving. In elk geval bleven de autoriteiten op hun hoede: in 1548 werd nog een dansverbod in Straatsburg uitgevaardigd.

1568: het begin van de 80 jarige oorlog: De 19e eeuwse historici hebben het ons verkocht als de vrijheidsoorlog tegen de Spanjaarden maar de kamp had even zovele trekken van een burgeroorlog... katholiek -protestant en financieel gewin... zo ging Amsterdam pas over naar de prinselijke kant toen het andere kamp minder profijtelijk werd. Ook voor onze Prins van Oranje, Willem de Zwijger was een zeker eigenbelang in het geding vanwege de door Philips II aangetaste adellijke belangen. Zie voor meer hierover een eerder artikeltje over het Wilhelmus in Rommelpot van maart/april van 2012. De stichting van de Nederlanden wordt veelal verbonden met het leidinggevend optreden van prins Willem maar de

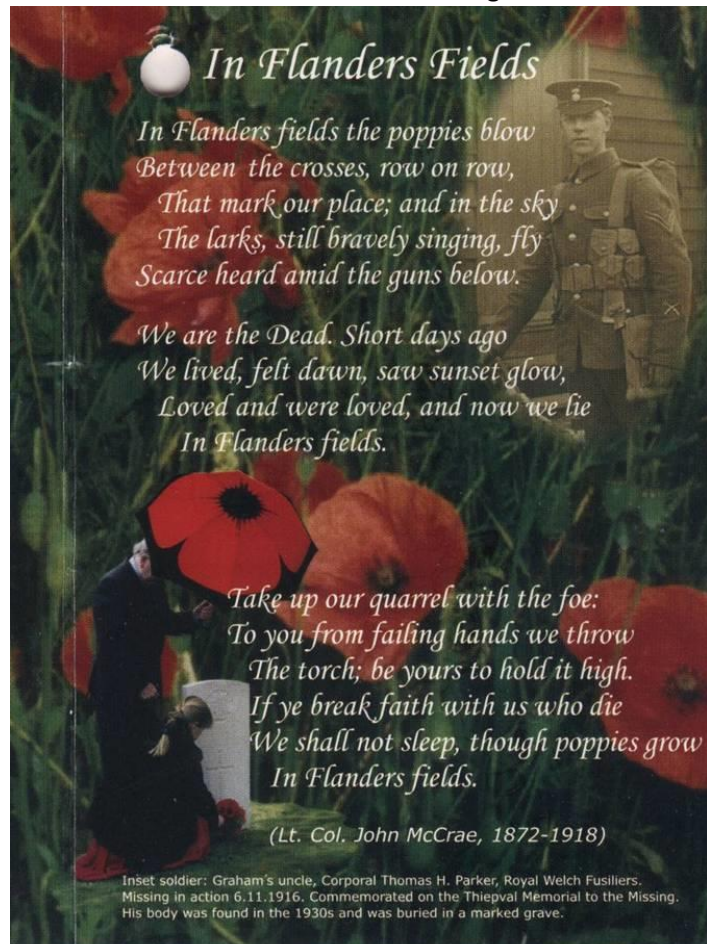
stelling is evengoed verdedigbaar dat we hiervoor Karel V dankbaar moeten zijn: hij heeft in 1546 de Nederlanden, inclusief die wat vreemde bult van Twente uit de zogeheten Bourgondische Kreis (kring) getild en aan wat later de Nederlanden zou worden een eigen onderlinge rechtsspraak toegestaan, los van de verdere Habsburgse gebieden. Dat was een flinke stap in de richting van soevereiniteit.

1618: de 'defenestratie' van Praag, begin van de dertigjarige oorlog. Op 23 mei 1618 werd een aantal stadsbestuurders uit ramen van de Praagse burch gegooid als protest tegen de onderdrukking van het protestantisme door de onverzoenlijk katholieke Habsburgers die sinds een eeuw in Tsjechië heersten. Zij hadden overigens een zachte landing... in een mestvaalt maar het leidde op een wonderlijke manier niettemin tot 30 jaar godsdienstoorlog in Midden Europa, een oorlog die aan 30% van de Elzassische bevolking het leven kostte. Onwillekeurig doet het denken aan de moord in Sarajevo op de Oostenrijkse kroonprins Ferdinand in 1914 die ook, nog ongedachter, tot WO I voerde. Er zijn overigens meer defenestraties in Praag geweest, zoals die van 1419 waarbij stadsbestuurders het raam zijn uitgeworpen en gespiet. Het was een verlate reactie op de verbranding van Jan Hus die ontboden was in Constance (Zwitserland) door katholieke kerkleiders om zijn kritiek op de kerk toe te lichten. Ondanks een toegezegde vrijgeleide werd hij als ketter verbrand. De vrijgeleide was, zo was de uitleg, alleen voor de heenweg ! De uitvinding van de boekdrukkunst, of beter, de typografie maakte dat geschriften direct een brede verspreiding konden vinden. Luther kon dan ook in 1621 enigermate gerust naar Worms gaan om zijn kritische

stellingen toe te lichten. Hij had door die verspreiding inmiddels machtige beschermers... de Kerk durfde hem niet echt aan te pakken. Erasmus, door Luther gevraagd mee te gaan, was er toch minder gerust op en zag ervan af.

1618: de Dordtse synode: Het is nu 400 jaar geleden dat scherpstijpende protestanten in de Dordtse synode de puntjes eens goed op de i zetten. Het was de tijd van het zogeheten 12 jarig bestand met Philips II, die overigens hier geen Spaans koning was maar gewoon de rechtmatige heer van de gewesten. Die scherpstijperij viel vanzelfsprekend niet in goede aarde bij de katholieken maar ook niet bij gematigder protestanten. Aan deze ontevreden hebben we de uitdrukking te danken 'hoe dichter bij Dordt hoe rotter het wordt'. Een gezegde dat heden ten dage elke grondslag mist voor deze prachtige stad.

1918: het einde van de Eerste Wereldoorlog. Het einde van een slachtpartij tussen een veelheid van staten door verdragen met en tegen elkaar verbonden, en zo de oorlog inrolden. Een oorlog waarvan in elk geval Duitsland, Engeland en Frankrijk vonden dat die er ondanks alle voorspoed en ontwikkeling nu maar eens moest komen. We kunnen ons niet meer de nationalistische gevoelens voorstellen waarmee dat gepaard ging.. opruiende geschriften... een stroom van oorlogspoëzie... moeders die betreurden dat hun zoon nog te jong voor het leger was... De Italiaanse dichter Ungaretti kenschetste de soldatengevoelens treffend: 'We zijn als in de herfst de bladeren aan de bomen'. Wij denken over dit treffen vooral aan Duitsland, Frankrijk Engeland en de Verenigde Staten. Maar om uiteenlopende redenen is er ook heel wat in Oostenrijk, de Balkan, Polen en Rusland te gedenken. Het was ook de oorlog die de latere president de Gaulle zwaargewond vanaf 1916 in Duitse krijgsgevangenschap bracht. De Elzas kende in de eerste weken na de wapenstilstand en Duitse overgave in november '18 een soort soldatenraden (sovjets), voor een deel bestaand uit Elzassisch Duitse

soldaten die bij de Kriegsmarine gediend hadden. En een aanvankelijk door Frankrijk gesuggereerd referendum over enige vorm van eigenstandigheid voor de Elzas werd vergeten toen een hoge militair uit de legerleiding op de place Kléber een grote juichende menigte trof en hij daarop meende te mogen stellen 'dat het referendum gehouden is', een positie die overeenkwam met het werkelijke gevoelens binnen de Franse regering. Het was één van de redenen waarom in de 20-er jaren het autonomisme (het streven naar een vorm van zelfbestuur) aanhang kreeg in deze streken.

1918: de Finse burgeroorlog. Door de Russische Revolutie werd het 'Grootvorstendom Finland' min of meer zelfstandig in 1917... Onenigheid over de te volgen koers door het nieuwe land en deszelfver regering, een liberale koers of aansluiten bij de communistische gedachte, leidde tot een heftige oorlog in de eerste helft van 1918 tussen de 'Witten' (80-90.000 duizend Finnen, Zweedse vrijwilligers en ruim 10.000 Duitse soldaten) tegenover de 'Roden' met een gelijk aantal Finnen en een kleine 10.000 Russen. Het ging gepaard met alles wat een oorlog met zich brengt, duizenden doden, executies over en weer en concentratiekampen (!)... De 'Witten' wonnen en dat leidde tot een generaties durende uitsluiting en brandmerking van de Rode symphatisanten. Dat alles werd pas tientallen jaaren later bespreekbaar.

1918-2018: de directe tramverbinding Kehl-Straatsburg De vrede betekende ook het einde van de directe tramverbinding tussen de centra van Kehl en Straatsburg... zes keer uur van centrum Kehl naar de place Kléber met een elektrische tram! We hebben een eeuw moeten

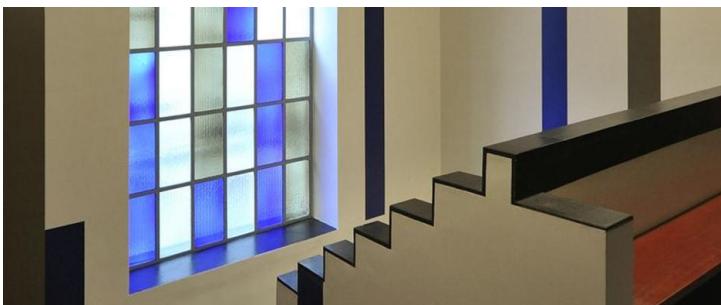
wachten op hervatting: pas een paar maanden geleden was het zover... en dat nog wel over een fonkelnieuwe twee-bogige brug. Zie voor een uitvoerige geschiedenis van de tram in Straatsburg/Kehl de degelijke artikelen van onze vervoershistoricus Hans de Jonge: Rommelpot okt./nov. 2012 en jan.febr. 2013.

En het is nu 100 jaar geleden dat **de Zuiderzeewet** werd aangenomen. De naam dekte niet helemaal de lading want het leidde tot polders en een meer.

1918: de Ploeg, een noordelijk schilderscollectief Tegelijk zag in dit jaar de vooral nationaal bekende 'Groninger Kunstkring de Ploeg' het licht. Het betrof vooral (toen jongere) schilders maar ook musici en schrijvers sloten zich aan... Men wilde de kunst vernieuwen, omwoelen... vandaar de naam 'de Ploeg'. Wonderlijk genoeg kende de club geen eigen artistiek manifest. Onder invloed van vooral de Duitse expressionist Ernst Ludwig Kirchner ontwikkelden de leden een stijl van felle kleuren, hoekige lijnen en een impulsief penseelgebruik. Motieven waren vooral portretten (van elkaar) en het Groninger landschap. Maar bij sommigen kreeg ook het impressionisme weer een kans. Tegelijk ontwikkelden leden als Wobbe Alkema (familie van ons medelid Allard Plate) een meer abstract geometrische stijl. De 'de Ploeg' kunstenaars zochten een eigen weg buiten de Kunstkring. Er werden ook internationale top-tentoonstellingen georganiseerd in passende galerieën aansluitend bij het eigen gedachtegoed. Tot in het begin van deze eeuw sloten zich kunstenaars aan. Het elan van de beweging vervaagde echter. Met het sluiten van de vaste expo-galerie in 2005 is een formeel eind gekomen aan de beweging. De 'Groninger Kunstkring de Ploeg' bestaat nog steeds maar staat los van de beweging 'de Ploeg'.

1928: opening van de Aubette: we komen dichterbij.. nu in '28... 90 jaar Aubette... het strakke interieur ter

ontspanning van Straatsburg en omstreken in de stijl van De Stijl: een directe verbinding van kleur en interieur. Maar het geheel verloor al na een tien jaar zijn oorspronkelijke functie. Het is, zoals één van onze leden het zo mooi uitdrukte... 'als een boom geplant in de verkeerde tuin'. Pas de laatste 30 jaar wordt de Aubette weer meer op waarde geschat. Hoewel, niet door iedereen... het was toen voor veel Straatsburgers te modern en dat lijkt ook voor de

huidige generatie nog steeds enigermate het geval. Maar het blijft wereldberoemd in de architectuurgeschiedenis... de Sixtijnse kapel van de Moderne Kunst.

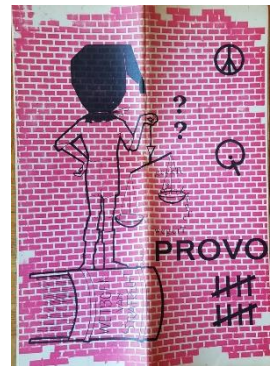
1938: het Verdrag van München: De geschiedenis leerde dat we ons na WO I via het Verdrag van Versailles konden opmaken voor deel II. Er werd nog even een tussenstop gemaakt in München en iedereen kent wel de beelden van de bij terugkeer in Londen welgemoed zwaaiende Chamberlain met de 'vredes' verklaring in de hand. 'Nooit meer oorlog' was het credo. De westerse onderhandelaars in München waren overigens niet zo naïef als tegenwoordig wel wordt geloofd. De onderhandelingen werden gevoerd door mensen die de slachtingen van WO I nog op het netvlies hadden. Zij wisten ook dat de geallieerde legers sindsdien zo slecht waren onderhouden dat ze waarschijnlijk al op dat moment niet opgewassen zouden zijn tegen het zich vrijwel ongehinderd herbewapenende Duitsland. De Nederlandse schrijver Menno ter Braak zag geen vrede in het verschiep en sprak van 'de vrede is uitgebroken', denkend aan Sudetendeel van Tsjechoslowakije dat aan Duitsland werd geofferd en de allerminst betrouwbare garantie dat de machts- en gebiedshonger van Duitsland hiermee bevredigd zou zijn. Hij schreef er een brochure over, 'het verraad der vlaggen' waarin hij zich erover verbaasde dat er in Nederland gevlagd werd om het Münchense Verdrag te vieren. Hij schreef geregeld tegen het Duitse nazisme en wist wat hem bij een Duitse bezetting te wachten zou staan. Hij pleegde zelfmoord op de dag van de capitulatie, 14 mei.

1948 De oorlog leidde in 1948 tot **de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en het Haagse Congres van Europa** (met in de Ridderzaal 750 internationale kopstukken uit de politiek en allerlei maatschappelijke sectoren) leidde een jaar later tot onder meer de Raad van Europa en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

1968, een jaar met heel diverse gebeurtenissen...

- De Franse meirevolte, die vooral aan Parijs wordt toegeschreven had zijn ideologische wortels voor een deel ook in Straatsburg en bracht uiteindelijk de zwijgende meerderheid nu eens een keer zichtbaar op straat en de naar Baden Baden uitgeweken president de Gaulle weer terug in het land... Maar trouwens, verdient Amsterdam met zijn Provobeweging uit '66 eigenlijk niet de eer de protest-pionier te zijn? Wonderlijk trouwens... mei '68 was een protest tegen een te gevestigde orde terwijl alle protest van nu, 2018, zich juist tegen verandering richt. De bijdrage van Uw redacteur aan '66-'68 en '18 bestaat uit een eertijds abonnement op 'Provo' en nu aan het feit dat de afvalcontainers uit mijn flat gebruikt konden worden voor een universitaire barricade.
- En in 1968 protesteren twee zwarte Amerikaanse atleten op de Olympische Spelen bij de medailleuitreiking met gebalde vuist en gebogen hoofd tegen onderdrukking en discriminatie van de zwarte bevolking. Een dappere daad die hen maatschappelijk geen goed heeft gedaan.

- In datzelfde jaar gebeuren er ook vrolijker dingen. Zo wint Jan Jansen als eerste Nederlander de Tour de France... lees nog eens na in Rommelpot nr 3 uit 2015, pag 8 op wat voor aparte manier dat is gegaan.
- Het is ook het startjaar van één van Nederlandse meest cabareteske en scherpe duo's: Bram Vermeulen en Freek de Jonge als het onvergetelijke 'Neerlands Hoop in bange dagen'. Ik zet nog geregeld hun protest-lp 'Bloed aan de Paal' op tegen de deelname van Nederland aan het WK voetbal in 1978 in Argentinië. Een aantal jaren geleden heeft Freek de Jonge de samenwerking brutaal beëindigd. Gelukkig heeft ook Bram daarna nog prachtig werk geleverd.

1998: en, tenslotte: het prachtige **Musée de l'Art Moderne et Contemporaine (MAMCS)** bestaat **20 jaar** met als blikvanger het bronzen paard met de vogelkop van Mimmo Paladino en de hoge open centrale hal naast natuurlijk de verzameling van vooral moderne kunst ('modern' d.w.z. ruim honderd jaar oud) met daaronder legaten van nazaten van in 1918 de Elzas uitgezette Duitsers (!) en een schat aan werk van Cesar Domela, zoon van de vroegere anarchistisch socialistische voorman Ferdinand Domela Nieuwenhuis.

Graffiti kunst op de gevels ter gelegenheid van het 20 jarig bestaan.

BESTUUR

Voorzitter
FRANK VAN LAMSWEERDE
frank.vl@wanadoo.fr
09 54 22 24 46 /
06 83 26 72 73

Vice-voorzitter
HANS DE JONGE
31 rue Kempf
67000 Strasbourg
hans@dejonge.org
03 88 31 60 25 /
06 12 52 54 92

Vice-voorzitter en secretaris
GERARD DE BOER
18 av. Général de Gaulle 67000
Strasbourg
deboergerard@hotmail.com
03 88 31 78 52 / 06 45 67 00 81

Penningmeester
HANS DE BRUIN
19 rue Philippe Grass 67000
Strasbourg
hansdebruin@free.fr
03 88 41 99 15 / 06 24 24 55 86
IBAN: FR76 3008 7330 0200 0118
0790 118 BIC: CMCIFRPP

ASSESSOREN

JOHN RUIJS
rommelpot@free.fr 09 52 246 246 / 06 52 520 500 18
MONIQUE MIDDELHOEK
Moniquedesportes@hotmail.com
03 88 71 81 51 / 06 85 90 14 76
PAUL DE CONINCK
pauldeconinck@evc.net ; 03 88 33 24 99 / 06 08 54 31 48
PATRICIA WEISS
patulpi@hotmail.com , 06 73 54 29 93
JORIS VAN 't LAND
jorisland@mac.com ; 03 88 41 85 26 / 06 15 66 60 270
CHLOE KOCHERSPERGER
Kochersperger.chloe@gmail.com 06 50 67 30 49

REDACTIE

GERARD DE BOER
deboergerard@hotmail.com
06 45 67 00 81

HANS DE JONGE
hans@dejonge.org
06 12 52 54 92

VORMGEVING

ELENA MALAGONI

WEBSITE

BART KOOISTRA
www.nvso.fr

NVSO is aangesloten bij de Federatie van de Nederlandse verenigingen in Frankrijk

Lidmaatschap van de Vereniging: 20 € per kalenderjaar voor alleengaanden en 30 € voor gezinnen/ partnerships.
Lidmaatschapsgeld te betalen bij de aanvang van het nieuwe jaar.

NVSO Régistre des Associations: Tribunal d'Instance de Schiltigheim Volume 16 - n° 772

Banque: CIC Schiltigheim IBAN: FR76 3008 7330 0200 0118 0790 118 / BIC: CMCIFRPP t.n.v. ANSE